

FISKIVINNAN

Tað ræður um, at fiskurin er so feskur sum tilber og so væl hagreiddur tá ið hann kemur uppá land

VIRÐISØKING OG SAMFELAGSSKYLDA ER GONGD LEIÐ

Ein frágreiðing um at virðisøkja fiskatilfeingið og áleggja vinnu skyldur, fekk lítla umtalu í orðaskiftinum um nýskipan av fiskivinnuni

Árni Gregersen

Fyri einum lítlum ári síðani legði ein trímánnabolkur undir fisakimálaráðnum eina frágreiðing fram um størri vøkstur í fiskivinnuni. Í øllum orðaskiftinum, sum síðani hevur verið um nýskipan av fiskivinnuni, hevur tað, sum stendur í frágreiðingini, sum teir triggir Ásmundur Guðjónsson, Jákup Mørkøre og Heri Joensen hava gjørt, fingið ómetaliga lítila umrøðu í almenna rúminum.

Frágreiðingin hevur 24 tilmæli um broytingar, sum kunnu føra við sær, at virðis- keturnar verða mentar til gagns fyri vinnuna og samfelagið.

“Bólkurin gjørdi av at hava eitt virðis Ketuperspektiv í arbeiðinum. Vit fylgja fiskinum gjøgnum liðini, har virðini verða skapt, og gera vart við viðurskifti í virðis Ketunum, sum kunnu betrast, broytast ella gerast øðrvísi, til tess at økja um

virðið. Soleiðis medvirka vit eisini til at breiðka kjakið um framtíðar fiskivinnu í Føroyum”, skrivar bólkurin.

Virðis Ketur er eitt hugtak, sum verður brúkt í frágreiðingini. At tosa um Ketur er skilagott, tí hvørt lið í framleiðsluni og í virðis økingini er treytað av tí, sum er gjørt frammanundan.

- Jú fleiri virðis Ketur vit hava, jú sterkari standa vit (diversifikatión). Hetta merkir, at vit hava eitt sterkt produktmix. Um tað skuldi gingið illa á einum marknaði, er tað altíð á onkrum øðrum marknaði, at vit kunnu vinna pening.
- Jú longri virðis Keturnar eru, jú longri út á marknaðin koma vit. Prinsipielt hava allar virðis Keturnar somu byrjan, nevniliga á grunnunum, men jú nærri kundunum vit kunnu koma, tess fleiri lið fær ketan. Tað, sum eisini hevur týðning, er, at parturin av virðis-

Ásmundur Guðjónsson var verkætlanarleiðari í bólkinum, sum gjørdi frágreiðingina um virðis øking

ketunum, sum nærkast marknaðinum, eisini er á føroyskum hondum, so virðis økingin kemur føroyska samfelagnum til góðar.

- Jú longur út í virðis Keturnar vit koma, jú størri er tørvurin á fólki við ymiskum útbúgvingum.

Jákup Mørkøre er ein av teimum, sum í mong ár hevur verið partur av fiskimálaráðnum

Hetta merkir, at vit hava brúk fyri fólki, sum til dømis hava vitan um marknaðir og sølu, mál og mentan í keyparalondunum, vitan um logistikk, teknologi, KT o.a.

Kjarnuvirksemi

Tey framleiðslulið, har fisk-

urin sjálvur fer í gjøgnum, er kjarnuvirksemi.

Men nærmast í øllum liðum verður føtt inn av ymiskum, sum hevur týðning fyri framleiðsluna og virðis skapanina.

Hetta eru veitingarvinnurnar.

Hesar hava alstóran týðning fyri kjarnuvirksemið, ja eru ein sjálvsagdur partur av virðis skapanini, og hesar verða ofta undirmettar.

Ein kanning í Norra um ávirkanina av fiski- og alivinnu vísir, at virðis skapanin í veitingarvinnunum er líka stór sum tann í kjarnuvirkseminum. Tað vil siga, at hvør króna í virðis øking í kjarnuvirkseminum, hevur við sær eina krónu í virðis øking í veitingarvinnunum.

Um sama lutfall er galdandi í Føroyum, er ilt at siga, men kanska hava veitingarvinnurnar heldur minni at siga í Føroyum. Mest sannlíkt innflyta vit meira av vørum og tænast-

um til kjarnuvirksemi enn norðmenn.

Virðis økingin er tað sama sum umsetningur minus keyp av vørum og tænastum. Tað sum er har ímillum kann brúkast til at lóna arbeiðsmegini og forrenta kapitalin umframt yvirkot-ið.

Tí er neyðugt, at kostnaðurin er so lágur sum til ber. Hetta so at so nógvur peningur er eftir at gjalda lönir við og forrenta kapitalin við.

Í fiskivinnuni er umframt at minka um kostnaðin neyðugt at fáa sum mest fyri fiskin. Fyri at tað kann gerast, so má vinnan laga seg eftir tí, sum kundarnir vilja hava, men hon má eisini alla tíðina royna at finna nýggjar marknaðir.

Eisini hetta arbeiðið er sjálvandi tengt at, at útreiðslurnar ikki verða ov stórar.